

Ympäristöministeriö; luonnonsuojelu

30/2015 vp TAE 2016

VNS 1/2015 Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016-2019

Luonnonsuojelun rahoitus vuonna 2016 ja kehyskaudella 2017-2017 YM:n pääluokassa

	TA2015	TAE2016	2017	2018	2019
35.10.21 Eräät luonnonsuojelun menot	2 440	2 440	2 440	2 440	2 440
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	34 598	37 616	30 966	28 516	28 316
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta ja korvaukset	48 830	18 480	18 630	18 630	18 630

Luonnonsuojelualueverkoston rahoitus, 35.10.52

Metsähallituksen hallinnassa oleva valtion luonnonsuojelualueiden verkosto koostuu vajaasta 2 000 000 hehtaarista kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita suojelualueita. Lisäksi Metsähallituksen luontopalvelut hallinnoi erämaa-alueita, joita on 1 489 000 hehtaaria. Luonnonsuojelualueverkoston hoitoon ja ylläpitoon tarkoitettu perusrahoitus on varattu momentille 35.10.52 (Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät). Kokonaisuudessaan Metsähallituksen luontopalvelujen rahoitus koostuu useasta eri lähteestä.

Metsähallituksen perusrahoituksen taso on ympäristöministeriön osalta kehyspäättöksen mukaan lievästi laskeva (2016: 29 116 000 €, 2019: 28 316 000 €). Vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja vuoden 2017 kehystasoon on lisäksi otettu kaksi huomion arvoista erillismäärärahaa lisäyksenä perusrahoitukseen.

Vuosina 2016-2017 on Metsähallitukselle osoitettu yhteensä 3 000 000 euroa lisämäärärahaa Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kansallispuistohankkeeseen. Tavoitteena on uuden kansallispuiston perustaminen Suomen 100-vuotisjuhlavuonna 2017. Lisämääräraha on tarkoitettu Metsähallituksen kartoitustyöhön koskien puiston opastus- ja virkistyspalveluiden tarvetta, niitä koskevan toteuttamisohjelman laatimiseen ja tarvittavien palveluvarustuksen investointien tekemiseen.

Vuonna 2016 Metsähallitukselle on osoitettu 8 000 000 milj. euron lisämääräraha jo perustettujen luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojelualueiksi varattujen alueiden kiinteistötoimituksiin, suojelualueiden rajojen merkintään ja hoidon- ja käytön suunnitteluun. Lisämäärärahalla on tarkoitus purkaa mainittuihin töihin kertynyt ruuhka ja edistää jo valtion omistuksessa olevien alueiden muodostamista luonnonsuojelualueiksi.

Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot, 35.10.63

Momentin 35.10.63 määräraha on varattu suojeluratkaisujen toteuttamiseen ja luonnonsuojelutavoitteista aiheutuvien korvausten maksamiseen yksityismailla. Lisäksi määrärahasta maksetaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamista vahingoista, joita ovat mm. ns. kotkakorvaukset poronhoitoalueella. Hallitusohjelman linjaukset julkisen talouden sopeuttamistoimista vaikuttavat rahoitukseen, jolloin määrärahaa leikataan selvästi sekä vuoden 2016 määrärahan osalta että koko kehyskauden ajan. Määrärahan käyttöä on tarpeen linjata uudelleen.

Ympäristöhallinto on toteuttanut luonnonsuojeluohjelmia ja Natura 2000 –verkostoa hankkimalla maata ja korvaamalla taloudelliset menetykset ohjelmavarauksiin kuuluvien yksityismaiden osalta. Natura 2000 –verkostoon ja ns. vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluneiden yksityisten maiden korvauskysymykset on pääosin ratkaistu. Vuosina 1996-2009 työtä tehtiin erityisen rahoitusohjelman mukaisesti ja suojeluun saatiin yhteensä noin 345 000 hehtaaria. Rahoitusohjelman avulla ohjelmat saatiin pääosin toteutettua useimpien ELYjen alueilla, mutta toteuttamistyötä on jäljellä vajaa 10 000

hehtaaria. Loppujen suojeluratkaisuun sidottujen yksityismaiden korvaaminen asetetaan etusijalle määrärahan käytössä.

Maanomistajien vapaaehtoiisiin suojelutarjouksiin perustuvan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO-ohjelman) toteutusta jatketaan. Valtiontalouden tasapainottamisen tarve aiheuttaa kuitenkin sen, että toteutustasoa on kehyskaudella pidettävä suunniteltua alempana. Valtioneuvoston ohjelmaa koskevan periaatepäätöksen mukaan tavoitteena on ollut saada suojeluun 96 000 hehtaaria arvokkaita metsäalueita. Vuoden 2014 loppuun mennessä tavoitteesta on toteutettu yli puolet eli 54 400 hehtaaria.

Ympäristöministeriö jatkaa METSO:n toteutusta alentuneella määrärahalla ja pyrkii ylläpitämään maanomistajien myönteistä suhtautumista vapaaehtoiseen suojeluun. METSO-rahoitusta suunnataan suojelun kannalta tärkeimmille painopistealueille Etelä-Suomeen. Suojelukriteereitä tultaneen tiukentamaan muun muassa keskittymällä harvempiin, mutta suurempiin, edustavampiin tai olemassa olevia suojelualueita merkittävästi täydentäviin kohteisiin. Määräaikaista rauhoitus sopimuksia suositetaan enemmän, mikä saattaa olla myös osin maanomistajien toiveiden mukaista.

Valmistellun soidensuojelun täydennysohjelman osalta YM:n asettama soidensuojelutyöryhmä jättää mietintönsä 21.10.2015. Työryhmä on valinnut valtakunnallisesti arvokkaat suoalueet Etelä-Suomesta ja niitä koskevat tiedot on ilmoitettu maanomistajille. Vastaava työ on tehty Pohjois-Suomen osalta ja myös ne on tarkoitus ilmoittaa maanomistajille loppusyksyn aikana. Määrärahan taso ei anna mahdollisuuksia alueiden suojelun toteuttamiseen laajassa mitassa kehyskaudella. Erityistapauksia ovat METSO-kriteerit täyttävien pienialaisten ja arvokkaimpien soidensuojelukohteiden toteuttaminen METSO:n kautta vapaaehtoiselta pohjalta.